

Rynek owoców i warzyw w sezonie 2019/20

Rynek owoców

Ocenia się, że w 2019 r. zbiory owoców w UE wyniosły 39 mln ton wobec 42 mln ton w roku poprzednim. Spadek plonów i zbiorów większości gatunków spowodowany był niekorzystnymi warunkami pogodowymi dla upraw sadowniczych w przeważającym okresie wegetacji. Ponadto kwitnienie drzew i krzewów owocowych było słabsze od bardzo obfitego w 2018 r. Dotyczyło to głównie drzew i krzewów owoców strefy umiarkowanej. Mniejsze były zbiory w większości krajów UE, a największy był spadek produkcji w Polsce i we Włoszech. Poziom zbiorów owoców w sezonie 2019/20 zależał będzie od warunków pogodowych zimą.

W sezonie 2019/20 mniejsza niż w poprzednim sezonie będzie produkcja większości przetworów owocowych, a najbardziej spadnie produkcja przetworów z jabłek (głównie soków zagęszczonych), gruszek (konserw), wiśni i malin (mrożonek, konserw i soków). Mniejsza będzie także produkcja przetworów wytwarzanych z owoców cytrusowych (przede wszystkim konserw) i winogron (soków zagęszczonych). Wzrośnie natomiast produkcja przetworów z brzoskwiń i moreli (konserw).

W 2018 r. ujemne saldo handlu przetworami owocowymi pogłębiło się z 22,7 do 22,8 mln ton w okresie styczeń-lipiec 2019 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. Ujemne saldo handlu zagranicznego owocami świeżymi z krajami trzecimi obniżyło o ok. 10% do 6,9 mln ton, przetworami owocowymi się z 1,8 do 1,5 mln ton.

Udział Polski łącznie w unijnym imporcie owoców świeżych w 2018 r. wyniósł 1,7%, wobec 1,6% rok wcześniej, a w imporcie przetworów owocowych odpowiednio 6,6 i 5,5%.

W imporcie owoców mrożonych udział Polski spadł z 18,0 do 16,5%, a soku jabłkowego wzrósł z 20,3 do 26,5%. W eksporcie unijnym (wewnętrznym i zewnętrznym) dostawy do Polski stanowiły 5,1 i 2,8%. Polska sprowadza z UE przede wszystkim: owoce cytrusowe, winogrona, brzoskwinie, nektaryny, owoce kiwi, awokado, a także gruszki, a spośród przetworów: konserwy brzoskwiń i owoców cytrusowych oraz zagęszczony sok winogronowy. Należy zaznaczyć, że w roku 2019 zanotowano niższe zbiory owoców, przy jednoczesnym wzroście cen większości gatunków.

Powierzchnię uprawy, produkcję owoców oraz ceny płacone producentom za owoce przedstawiają tabele 1 i 2.

Tabela 1. Powierzchnia uprawy oraz produkcja owoców w Polsce

Powierzchnia	Powierzchnia upraw w tys. ha					Zbiory w tys. ton				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Owoce ogółem	390,8	388,0	391,0	391,5	389,0	4048,9	4643,7	3151,0	5066,6	3850,0
Owoce z drzew i orzechy	252,7	248,7	247,1	245,6	244,0	3547,1	4070,2	2660,6	4494,8	3387,0
Jabłka	180,4	177,2	176,4	175,4	175,0	3145,8	3604,2	2441,4	3999,5	3000,0
Gruszki	9,2	7,8	7,8	7,7	8,0	65,8	81,5	55,1	90,9	67,0
Śliwki	13,9	14,5	14,3	14,4	14,0	90,8	109,5	58,4	121,1	95,0
Wiśnie	29,6	29,3	29,5	29,2	28,0	174,1	194,8	71,6	200,6	154,0
Czereśnie	9,5	9,6	9,6	9,8	10,0	45,9	53,8	17,9	60,0	43,0
Brzoskwinie	2,4	2,5	2,5	2,3	2,3	9,4	10,6	4,8	12,3	12,0
Morele	1,5	1,6	2,0	1,8	1,7	3,4	3,1	1,3	4,1	4,0
Orzechy włoskie	2,6	2,6	2,0	1,8	1,8	6,4	7,2	3,7	6,3	6,0
Orzechy laskowe	3,6	3,6	3,0	3,2	3,2	5,5	5,5	4,6	5,8	6,0
Owoce jagodowe	138,1	139,3	143,9	145,9	145,0	501,8	573,5	490,4	571,8	463,0
Truskawki	52,1	50,6	49,6	49,0	51,0	204,9	197,9	177,9	195,6	175,0
Maliny	27,4	29,3	29,3	29,6	27,0	78,3	129,1	104,5	115,6	75,0
Porzeczki ogółem, w tym:	44,4	44,2	44,0	43,7	43,0	154,2	166,1	128,8	164,6	127,0
- porzeczki czarne	36,1	35,1	33,8	31,3	30,0	119,1	125,0	93,8	124,3	93,0
- porzeczki kolorowe	8,3	9,1	10,2	12,0	13,0	35,1	41,1	35,0	40,3	34,0
Agrest	2,2	2,4	2,3	2,3	2,1	10,8	12,5	9,5	11,5	9,5
Aronia	4,3	4,2	4,0	4,5	4,4	43,4	49,2	48,6	58,3	41,0
Borówka wysoka	6,5	9,3	10,1	11,8	12,3	12,5	14,7	16,3	19,1	25,0
Inne jagodowe	1,2	4,1	4,6	5,0	5,2	3,8	5,0	4,8	7,1	10,5

¹⁾ szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Wyniki produkcji roślinnej GUS W 2019 r. - Przedwinykowy szacunek zbiorów głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnictwa w 2019 roku" z 27 września ub.r.

Tabela 2. Ceny płacone producentom za owoce (w zł/kg)

Gatunki	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Na rynku owoców świeżych ²⁾										
Jabłka	1,90	1,30	1,30	1,15	1,00	1,20	1,13	1,88	0,78	1,50
Gruszki	2,50	2,50	2,50	2,25	2,50	2,35	2,91	3,12	1,78	2,35
Śliwki	2,70	1,70	2,45	2,00	1,40	2,23	1,50	3,39	1,04	1,43
Czereśnie	5,50	4,50	5,20	4,25	4,80	4,85	5,40	6,96	4,01	8,31
Truskawki	3,50	4,00	6,50	4,00	3,20	3,20	4,00	7,48	6,09	5,28
Do przetwórstwa³⁾										
Jabłka przemysłowe	0,65	0,65	0,40	0,45	0,25	0,37	0,25	0,70	0,27	0,50
Wiśnie do tłoczenia	2,10	1,90	2,90	1,80	1,05	1,20	0,80	2,30	0,89	2,29
Wiśnie do mrożenia	2,80	2,65	3,30	2,35	1,35	1,70	1,45	5,10	1,49	3,30
Śliwki węgierki do mrożenia	1,70	1,00	1,10	0,95	0,70	1,50	0,80	2,00	0,67	0,80
Truskawki odszypułkowane do mrożenia	2,80	4,00	4,60	3,00	2,70	2,70	3,30	5,40	4,49	4,50
Truskawki z szypułką na koncentrat soku	1,60	3,20	3,70	1,75	1,50	1,70	1,95	3,75	3,09	2,65
Porzeczki czarne	1,90	4,10	1,75	1,45	0,60	0,55	0,60	1,10	0,67	1,45
Porzeczki czerwone	1,10	1,65	1,60	1,55	1,45	1,65	2,30	4,30	2,20	1,20
Agrest	2,10	3,30	3,30	3,10	3,35	2,00	1,30	2,50	0,88	0,50
Maliny	3,60	2,30	2,70	4,30	4,75	7,70	5,20	4,40	2,40	4,25
Aronia	0,75	0,75	0,75	1,50	1,30	0,84	0,70	0,75	0,50	1,20

¹⁾ bez VAT,

²⁾ średnie ceny w podmiotach dostarczających owoce na rynek świeży,

³⁾ notowania zakładach przetwórczych,

⁴⁾ program (sezon 2019/2020).

Źródło: notowania Zakładu Ekonomiki Ogródnictwa IERiGŻ-PIB.

Rynek warzyw

W 2019 roku wystąpiły niższe zbiory i wyższe ceny skupu warzyw gruntowych. W roku tym powierzchnia uprawy niemal wszystkich gatunków warzyw gruntowych była większa niż w 2018 roku. Wynikało to z wysokich cen skupu w sezonie 2018/19. Wzrosła powierzchnia uprawy warzyw podstawowych: kapusty, cebuli, marchwi, buraków oraz pozostałych warzyw gruntowych, w tym: porów, warzyw strączkowych, papryki, sałaty, brokułów i pietruszki. Zmniejszyła się natomiast powierzchnia uprawy kalafiorów, marchwi i pomidorów. Powierzchnię uprawy, produkcję warzyw w Polsce oraz ceny płacone producentom za warzywa gruntowe i pieczarki przedstawiają tabele 3 i 4.

W 2019 roku ceny skupu większości warzyw sezonowych były wyższe niż w roku poprzednim. Zwiększyły się ceny fasoli szparagowej (o 84,1%), ogórków gruntowych (o 33,3%), pomidorów gruntowych (o 20,0%), ogórków do kwaszenia (o 13,3%), groszku zielonego (o 9,1%), pomidorów do tłoczenia (o 8,1%), ogórków do konserwowania (o 4,2%).

W sezonie 2019/20 na rynku produktów świeżych obniżyć się mogą, w porównaniu z sezonem poprzednim, ceny skupu cebuli (o 27,3%), selerów (o 25,0%), kapusty białej (o 38,5%), porów (o 17,0%), marchwi (o 13,3%) i buraków (o 12,5%). Spadną ceny skupu niemal wszystkich warzyw przeznaczonych do przetwórstwa. Ceny skupu cebuli obieranej obniżą się o 40,4%, kapusty białej o 28,6%, buraków ćwikłowych o 20,0%, marchwi o 14,3%. Przewiduje się natomiast, że nastąpi wzrost cen skupu większości warzyw gruntowych zbieranych w okresie letnim. Ceny skupu podstawowych warzyw odmian późnych ze zbiorów jesiennych będą jednak niższe od ekstremalnie wysokich cen w sezonie 2018/19, a jednocześnie nie będą znacząco odbiegać swym poziomem od średnich cen wieloletnich.

Przewiduje się, że w sezonie 2019/20 produkcja przetworów warzywnych wyniesie, tak jak w sezonie poprzednim, ok. 1,3 mln ton. Mniejsza będzie produkcja warzyw mrożonych, a większa przetworów pomidorowych.

Tabela 3. Powierzchnia uprawy oraz produkcja warzyw w Polsce

Wyszczególnienie	Powierzchnia uprawy					Zbiór w tys. ton				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Warzywa ogółem (tys. ha)	180,9	184,1	183,6	181,8	185,5	4795,1	5610,2	5704,8	5270,5	4980,0
Warzywa gruntowe (tys. ha)	175,5	178,5	177,6	176,1	179,7	3792,8	4547,3	4583,3	4108,9	3765,0
Kapusta biała	23,5	20,1	20,5	20,7	21,0	875,0	1017,7	1010,5	913,2	800,0
Kalafiory	10,3	9,0	9,1	9,3	9,2	194,6	240,3	238,3	219,9	200,0
Cebula	25,0	26,5	26,0	24,8	26,5	548,4	651,3	667,4	562,9	525,0
Marchew jadalna	22,1	22,3	22,1	22,4	22,5	677,7	822,0	827,1	726,4	670,0
Buraki ćwikłowe	10,9	9,9	10,0	10,2	10,5	297,0	341,1	336,4	298,2	270,0
Ogórki gruntowe	15,0	13,7	13,9	14,6	14,5	220,6	261,2	249,1	245,4	225,0
Pomidory gruntowe	10,6	9,1	9,3	9,7	9,5	236,4	260,4	245,5	253,0	235,0
Pozostałe warzywa gruntowe ²⁾	58,1	67,9	66,7	64,4	66,0	743,1	953,2	1000,0	889,9	840,0
Warzywa spod osłon (w ha)	5406,4	5556,0	5628,9	5669,7	5770,0	1002,3	1062,9	1121,5	1161,6	1215,0
Pomidory	2046,5	2179,6	2150,3	2140,8	2170,0	553,2	606,6	643,5	675,8	700,0
Ogórki	1169,1	1127,8	1139,6	1115,4	1140,0	266,7	276,9	294,6	293,3	320,0
Pozostałe warzywa spod osłon ³⁾	2190,8	2248,6	2339	2413,5	2460,0	182,4	179,6	183,4	192,5	195,0
Pieczarki ¹⁾	242,0	243,0	244,0	245,0	246,0	315,0	320,0	325,0	330,0	335,0

¹⁾ szacunek IERiGŻ-PIB,

²⁾ pietruszka, por, warz. strączkowe, papryka, kukurydza cukrowa, selery, sałata, szparagi i inne,

³⁾ papryka, sałata, oberżyna, rzodkiewka i inne warzywa spod osłon.

Źródło: wyniki produkcji roślinnej GUS w 2019 r. - przedwinkowy szacunek zbiorów głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2019 roku z 27 września.

Tabela 4. Ceny płacone producentom za warzywa gruntowe i pieczarki (w zł/kg)

Wyszczególnienie	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/2020 ¹⁾
Na rynku produktów świeżych²⁾						
Kapusta biała	0,70	0,40	0,88	0,4	1,30	0,80
Cebula	1,20	0,70	1,00	0,5	1,65	1,20
Marchew	0,80	0,90	1,20	0,6	1,50	0,80
Buraki	0,80	0,55	0,75	0,55	0,80	0,70
Pory	3,80	2,40	2,71	2,50	2,65	2,20
Pietruszka	2,60	2,20	2,29	2,20	6,50	2,50
Selery	1,80	1,60	1,92	1,70	2,40	1,80
Pomidory gruntowe	1,50	1,20	1,05	1,00	1,00	1,20
Ogórki gruntowe	1,20	2,40	2,30	1,54	2,10	2,80
Papryka czerwona	3,50	3,40	2,88	2,60	3,20	3,10
Fasolka szparagowa	4,24	3,60	3,13	3,00	3,15	5,80
Pieczarki	5,60	5,10	4,68	5,10	5,30	5,70

Wyszczególnienie	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/2020 ¹⁾
Do przetwórstwa³⁾						
Fasolka szparagowa zielona	0,82	0,78	0,75	0,75	0,85	0,90
Ogórki do kwaszenia	1,02	0,53	1,00	0,90	1,50	1,70
Ogórki do konserwowania	1,91	1,60	2,15	1,60	2,40	2,50
Pomidory do tłoczenia	0,35	0,33	0,35	0,30	0,37	0,40
Pomidory do mrożenia	0,59	0,60	0,65	0,58	0,60	0,65
Cebula obierana	1,40	1,00	1,26	0,60	2,10	1,25
Marchew	0,35	0,30	0,35	0,25	0,35	0,30
Buraki ćwikłowe	0,35	0,30	0,47	0,30	0,50	0,40
Groszek zielony	1,16	1,10	1,15	1,10	1,10	1,20
Kapusta biała	0,80	0,40	0,83	0,30	0,70	0,50
Kalafiori różyczkowane	1,15	1,10	1,20	1,25	1,25	1,20
Brokuły różyczkowane	1,60	1,57	1,75	1,75	2,00	1,80

¹⁾ prognoza IERiGŻ-PIB,

²⁾ notowania w podmiotach oferujących warzywa na rynek produktów świeżych,

³⁾ notowania w zakładach przetwórczych (loco zakład).

Źródło: notowania Zakładu Ekonomiki Ogródnictwa IERiGŻ-PIB.

Produkcja warzyw mrożonych może obniżyć się z 650 do 640 tys. ton. Najbardziej spadnie produkcja mrożonych warzyw strączkowych, przede wszystkim mrożonego zielonego groszku. Mniejszy będzie spadek produkcji mrożonej marchwi, kalafiorów, brokułów, tj. warzyw zbieranych jesienią – głównie w październiku. Wzrośnie produkcja mrożonego, szpinaku, mrożonej kukurydzy, a także mrożonych mieszanek warzywnych.

W sezonie 2019/2020 mniejsza niż w sezonie poprzednim będzie produkcja konserw warzywnych. Decydujący będzie spadek produkcji konserwowego groszku. Obniży się też produkcja konserwowej fasolki szparagowej. Nie zmieni się znacząco produkcja konserw wytwarzanych z pozostałych warzyw strefy umiarkowanej.

W sezonie 2019/2020 mrożone warzywa stanowiąc będą, tak jak w sezonie poprzednim, ok. 50% łącznego wolumenu produkcji przetworów warzywnych. Udział mrożonek

w wartości produkcji przetworów warzywnych obniżyć się może z 45 do 43 - 44%. Mniejszy niż w wolumenie udział mrożonek w wartości produkcji przetworów warzywnych wynika z niższego poziomu cen i ich zbytu w porównaniu do pozostałych przetworów i warzyw.

Reasumując, sytuacja na rynku owoców i warzyw w dużym stopniu uzależniona jest od warunków pogodowych i aktualnej sytuacji rynkowej, których nie zawsze da się przewidzieć. Mamy również do czynienia z rynkiem zewnętrznym, który ma również wpływ na poziom cen skupu - sprzedaży.

Przedstawione informacje i tendencje wskazują, z jakimi problemami może spotkać się producent warzyw i owoców na lokalnym rynku w bieżącym sezonie.

Tadeusz Plichta